

Til Aarhus Byråd

10 september 2019
Side 1 af 5

Orientering om afgørelser fra Miljø- og Fødevareklagenævnet om påbud om pesticidfri drift i Beder området og Folketingets aftale om boringsnære beskyttelsesområder

Opfølgning på indsatsplanlægning for grundvandsbeskyttelse

For at sikre rent drikkevand skal kommunerne vedtage indsatsplaner, som beskriver de nødvendige tiltag for at forhindre forurening af grundvandet. Aarhus Byråd har vedtaget to indsatsplaner for Beder og StautrupÅbo i henholdsvis 2013 og 2016.

Siden vedtagelsen af indsatsplanen for Beder har vandforsyningerne i området forsøgt at indgå aftaler med lodsejere om at indføre pesticidfri drift. Der blev lavet flere frivillige aftaler, men det var ikke muligt for vandforsyningerne at indgå alle de nødvendige aftaler. Byrådet vedtog derfor 24. februar 2016 og 29. november 2017 at følge op med påbud til de første ni lodsejere om pesticidfri drift af arealer, hvor grundvandet er sårbart.

Aarhus Kommune meddelte pålæggene 11. december 2017. Sagerne blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet 8. januar 2018 og klagenævnet traf afgørelse 24. maj 2019. En kort sammenfatning af afgørelserne er vedlagt som bilag 1.

Advokatfirmaet Bech-Bruun har på vegne af interesseorganisationen Landbrug & Fødevarer ført klagesagerne for de ni berørte ejendomme. Klagerne har ikke fået medhold i nogen af de forhold, som de anfører, og det er Teknik og Miljø's vurdering, at afgørelserne fra nævnet er klare og ikke i sig selv giver anledning til at ændre praksis.

Påbuddene har været sat i bero på grund af klagesagen, men trådte i kraft på tidspunktet for afgørelsen i Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Landbrug & Fødevarer har stævnet Miljø- og Fødevareklagenævnet og sagerne bliver således også prøvet i retssystemet. Tidspunktet for rettens behandling af sagen kendes ikke pt.

Sagerne er også indbragt for Taksationskommissionen, som afgør hvor store erstatninger, der skal tildeles lodsejerne. Taksationssagerne er endnu ikke berammet, men forventes gennemført ultimo 2019.

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune

Vand og Natur
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

Telefon: 89 40 22 13
Direkte telefon: 30 58 10 55

Direkte e-mail:
ansd@aarhus.dk

Sag: 15/016207-393
Sagsbehandler:
Anne Schelde Pårup

Teknik og Miljø vil som følge af afgørelserne og med de tilgængelige ressourcer gennemføre følgende opfølgning på de vedtagne indsatsplaner og udarbejdelsen af nye planer:

10 september 2019
Side 2 af 5

- De to samarbejdsorganer Grundvandsforum og Dialogforum samt landbrugsorganisationerne inviteres til møde, hvor opfølgningen på afgørelserne og indsatsplanlægningen i øvrigt drøftes.
- Vandplanudvalget (VPU) anmodes om at fortsætte forsøg på at indgå frivillige aftaler med lodsejere om pesticidfri drift i de vedtagne indsatsplanområder i Beder og StautrupÅbo.
- Teknik og Miljø orienterer berørte lodsejere i alle indsatsplanområder om afgørelsen og det videre forløb.
- Teknik og Miljø færdiggør forslag til indsatsplan StorAarhus (se kortet i bilag 2). Planforslaget kan forelægges Byrådet i slutningen af 2019.
- Teknik og Miljø indleder arbejdet med indsatsplan for indvindingsoplande uden for OSD (afventer Miljøstyrelsens kortlægning af grundvandsressourcerne), (se kortet i bilag 2).

Opfølgning på Folketingets BNBO-aftale

I januar 2019 indgik de fleste partier i Folketinget en tillægsaftale til "Aftale om Pesticidstrategi 2017-2021". Aftalen er endnu ikke udmøntet i en lovændring, og det nøjagtige omfang af opgaverne kendes derfor ikke. Hovedpunkterne er, at kommunerne indtil 2022 skal forsøge at indgå aftale med lodsejere om ikke at bruge pesticider i Boringsnære Beskyttelsesområder (BNBO), hvor det er nødvendigt. Hvis det ikke lykkes at lave aftaler med lodsejere, vil staten indføre et generelt sprøjteforbud ved lov.

Aarhus Kommune har indarbejdet BNBO i de vedtagne indsatsplaner, og Aarhus Kommune forventes at kunne leve op til aftalen ved opfølgning på de vedtagne planer samt vedtagelse af indsatsplan StorAarhus og opfølgning på denne.

Boringsnære arealer udgør i Aarhus Kommune ca. 1% af kommunens areal, mens områder, hvor grundvandet er sårbart, udgør ca. 25 %.

Ressourcer til målopfyldelse

Kommunerne skal udarbejde og realisere indsatsplaner i henhold til Vandforsyningsloven. Byrådet har vedtaget indsatsplaner for Beder (2013) og StautrupÅbo (2016). Der mangler en tilsvarende plan for StorAarhus samt

indvindingsoplade udenfor OSD. Til og med 2020 tildeler staten ressourcer til udarbejdelse af indsatsplanerne.

10 september 2019
Side 3 af 5

Efter vedtagelse af indsatsplanerne skal planerne realiseres gennem frivillige aftaler og om nødvendigt påbud. Vandforsyningssamarbejdet (VPU) har igangsat og håndteret opgaven med indgåelse af frivillige aftaler i det omfang, det har været muligt. Efterfølgende har Teknik og Miljø gennemført forløbet med påbud i de første ni sager i Beder inden for det nuværende budget. Gennemførelsen af påbuddene var essentiel i forhold til afklaring af det videre forløb for både indsatsplanlægning og opfølgningen herpå. Opgaven blev udført ved omprioriteringer, så påbuddene er prioriteret fremfor udarbejdelse af de resterende indsatsplaner.

Beder Indsatsplan blev vedtaget på byrådsmødet den 17. april 2013 og StautrupÅbo Indsatsplan blev vedtaget på byrådsmødet den 24. februar 2016. Det fremgår af indstillingerne til indsatsplanerne, at planerne ikke forventes at få nogle kommunaløkonomiske konsekvenser. Dette var under forudsætning af, at kommunen kan pålægge vandforsyningerne at afholde udgifterne til selve lodsejererstatningerne. Desuden var det en forudsætning, at kommunerne ville blive tildelt ressourcer fra staten til den administrative del af realiseringen af planerne - på samme vis, som kommunerne er blevet tildelt ressourcer til udarbejdelse af planerne.

KL arbejder for at statslige midler afsættes til den fortsatte indsatsplanlægning og realiseringen af indsatsplanene. På nuværende tidspunkt er der dog ikke tildelt statslige midler til realisering af indsatsplanerne, og derfor mangler forvaltningen ressourcer for at fortsætte opgaven. For at støtte og sikre arbejdet med de frivillige aftaler, er det essentielt, at påbudsprocessen også fortsætter, da den er afgørende for, at lodsejerne kan opnå skattefritagelse for erstatningen i de frivillige aftaler, og dermed deres incitament for at indgå i en frivillig aftale.

Hvis Teknik og Miljø ikke får tilført midler til realiseringen af indsatsplanerne, forventer Teknik og Miljø en lang realiseringsperiode. Dette vil blive nærmere belyst i indstilling om forslag til indsatsplan StorAarhus, der forventes fremsendt til byrådet ultimo 2019.

Luise Pape Rydahl

Bilag:

1. Kort sammenfatning af klagenævnets opgave og afgørelse
2. Kort over de fire indsatsplaner

Bilag 1

10 september 2019

Side 4 af 5

Kort sammenfatning af klagenævnets opgave og afgørelse:

Opgaven

- Miljø- og Fødevareklagenævnet skal i sagen tage stilling til, om pålæg af forbud er nødvendigt. Dette indebærer en stillingtagen til, om miljøbeskyttelseslovens § 26 a indeholder den fornødne hjemmel, og om Aarhus Kommune har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag til at foretage en vurdering af grundvandets sårbarhed overfor pesticider.
- Miljø- og Fødevareklagenævnet skal i afgørelsen endvidere foretage en afvejning af drikkevandsinteresserne overfor de erhvervsinteresser, der gribes ind i ved et forbud

Afgørelsen

- Miljø- og Fødevareklagenævnet finder med baggrund i oplysninger om de hydrogeologiske forhold og arealanvendelsen ikke anledning til at tilsidesætte Aarhus Kommunes vurdering af, at der er risiko for forurening af grundvandet med pesticider på klagers arealer.
- På den baggrund finder Miljø- og Fødevareklagenævnet, at Aarhus Kommune, som et led i opfyldelsen af indsatsplanens formål, har tilvejebragt et tilstrækkeligt fagligt grundlag og har inddraget relevante forhold i den samlede vurdering af de hydrogeologiske forhold og af arealanvendelsen, jf. § 7, stk. 2, i bekendtgørelse om indsatsplaner.
- Miljø- og Fødevareklagenævnet har herefter foretaget en afvejning af det samfundsmæssigt ønskelige i at beskytte grundvandsressourcen overfor det bebyrdende indgreb i klagers mulighed for at forsætte den landbrugsmæssige drift af ejendommen, som et forbud indebærer.
- Et flertal på syv af Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer finder, at det meddelte forbud bør stadfæstes. Et mindretal (et lægt medlem af nævnet) mener ikke at det skal stadfæstes.

Link til klagenævnets afgørelser:

<https://naevneneshus.dk/nyhedsarkiv/2019/maj/stadfaestelse-af-forbud-mod-anvendelse-af-pesticider-i-et-indsatsomraade-til-beskyttelse-af-drikkevand/>

Bilag 2: kort over de fire indsatsplaner

10 september 2019
Side 5 af 5

